

Bred genomlysning av urologiområdet

Ett mycket stort antal patienter besöker urologisk sjukvård varje år – både unga och gamla. Tack vare medicinska framgångar har den urologiska vården utvecklats snabbt. Fler patienter kan behandlas och de som behandlas lever längre. Samtidigt finns stora begränsningar i tillgänglighet och kvalitet, visar en ny genomlysning av Regionala cancercentrum.

Under en längre tid har patienter och professionen uttryckt ett behov av att tillgängligheten och kvaliteten behöver stärkas inom den urologiska vården. En viktig pusselbit i arbetet är att kartlägga förutsättningar och nuläget inom området. Med medel från överenskommelsen Jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider 2022 har en ny genomlysning finansierats och nyligen publicerats. Det är första gången som en omfattande genomlysning av urologiområdet har genomförts.

– Syftet är att skapa förutsättningar för ett långsiktigt och nationellt utvecklingsarbete, säger Ove André, en av arbetsgruppens medlemmar och sjukvårdsregional SVF-samordnare vid Regionala cancercentrum Norr.

Han fortsätter:

– Vårddata, enkäter, intervjuer och workshops, med bland annat patientföreningar och professionen ger en välförsedd bild av nuläget. Sex huvudsakliga områden och tillhörande utmaningar lyfts fram. Det presenteras också exempel på möjliga åtgärder som kan bidra till att förbättra tillgänglighet och kvalitet inom den urologiska sjukvården.

” Den bristande tillgängligheten ger negativa konsekvenser för patienten som kan uppleva nedsatt livskvalitet, ångest och sjukskrivning.

PATIENTER I KLÄM

Genomlysningen visar att 23–56 procent av patienter med benigna tillstånd idag inte får vård inom vårdgarantin och att 58–86 procent av patienter med maligna tillstånd inte får behandling inom tidsgränsen för standardiserade vårdförlopp, SVF. Jämförelser mellan regioner visar även att det finns skillnader i både vilken utsträckning patienter behandlas och vilken typ av behandling som erbjuds.

Flera intervjupersoner menar att tillgängligheten till behandling för benigna tillstånd prioriteras ner i jämförelse med

maligna tillstånd. Ofta är maligna tillstånd mer akuta och resurserna är redan mycket begränsade, vilket resulterar i att urologisk sjukvård som inte är cancer inte blir lika prioriterat. Den bristande tillgängligheten ger negativa konsekvenser för patienten som kan uppleva nedsatt livskvalitet, ångest och sjukskrivning. Sjukvården påverkas också negativt av ökad belastning, kostnader och ett ineffektivt omhändertagande, som inte varit nödvändigt om god vård utförts i rätt tid.

Carl-Henrik Sundin, grundare av patientorganisationen Blåscancerförbundet, efterlyser ökad kvalitetsgranskning inom vården. Foto: Privat.

EFTERLYSER KVALITETSTÄNK

Carl-Henrik Sundin, grundare av patientorganisationen Blåscancerförbundet, är en av många som efterlyser förändring.

– En genomlysning av detta slag är ett viktigt steg för att uppmärksamma såväl maligna som benigna tillstånd, säger Carl-Henrik Sundin, som företräder Blåscancerförbundet i Sverige. Vi som patientorganisation tycker det behövs mer

grund för **långsiktigt** utvecklingsarbete

SÅ SKA KVALITETEN STÄRKAS

Exempel på möjliga åtgärder som presenteras för att stärka tillgängligheten och kvaliteten inom urologi:

- Utveckla vårdprogram och vårdförlopp för benign urologi.
- Utbilda urologer motsvarande behovet.
- Att införa specialistutbildning för urologisjuksköterskor.
- Att möjliggöra arbete med samplanering och resursöverföring mellan närliggande specialiteter.
- Tillgängliggöra inrapporterade kvalitetsdata för malign urologi.
- Utvärdera inklusionskriterierna för standardiserade vårdförlopp för att undvika överutredning.
- Tydliggöra det urologiska uppdraget för primärvård, specialiserad öppenvårdurologi och specialiserad sjukhusurologi.
- Utöka den urologiska öppenvården.
- Tydliggöra när PSA-test ska tas och inte tas.
- Tydliggöra ansvaret för andrologin.

kvalitetsgranskning av vårdområdet. Det ska bli spännande att se vad nästa steg blir och hur vi kan uppnå ett större kvalitetstänk som förbättrar resultatet för patienten. Vårdens handläggande av patienter behöver förbättras och väntetiderna kortas ner.

Rapporten belyser även den urologiska sjukvårdens utmaningar rörande kompetensförsörjning. I intervjuer och workshops lyfter många verksamhetsföreträdare fram den ojämna fördelningen av antalet urologer som en utmaning för mindre sjukhus utanför storstadsområden. Dessa sjukhus har svårt att kunna anställa urologer, bland annat för att den vård som erbjuds inte uppfattas som tillräckligt intressant och attraktiv. I värsta fall medför detta en utveckling där vissa sjukhus inte längre har tillräcklig kompetens för att kunna erbjuda ST-

tjänstgöring, vilket påverkar kompetensförsörjningen negativt.

– För att öka tillgängligheten och kvaliteten måste vi arbeta tillsammans på en bredare front, säger Ove Andréén. Jag syftar på regioner, patientföreningar, myndigheter, kunskapsstyrningsorganisationer och urologiska verksamheter. Åtgärderna som presenteras i genomlysningen är en god utgångspunkt för arbetet framåt. Det handlar till stor del om hur vi kan utnyttja resurser och kompetens på ett ännu bättre sätt, inom en rad olika områden.

EMMA WENDEL